M. T. B. COLLEGE, SURAT
Manuscripts Library
Ref.
No. 417
Sec.
Title: Tripindi Shraddha Prayoga

417

त्रिपिंडी श्राद्ध प्रयोग:

Title	Tripindi Shraddha Prayoga
Author	
Editor	
Year, Vols.	
Publisher	
Remarks	417

अनुलोमविलोमजातीयानांनिषादजातीयानांनीचजातीयानांपुंसांस्त्रीणां॰ ५

417

श्रीगणेशायनमः अथत्रिपिंडीश्राद्धप्रयोगः पित्राचाद्युपक्रमनाद्यर्थंतीर्थेगत्वाम ध्याह्नेस्नानप्रक्षालनं
गोमयेनकृत्वा॰ त्रिपिंडीश्राद्धाधिकारार्थंकृच्छ्रत्रयमेकंवाकृच्छंगायत्रीजपद्वारहोमद्वारावाकार्य॰
प्रातःस्नानादिमाध्याह्निकांतंकृत्वादेशकालौसंकीर्त्यअमुकगोत्रस्यामुकवर्मणः ममकुलेवि
विधपीडाकारिणांसंततिवृद्धिप्रतिबंधकारिणांअपत्यादिहिंसकानांअस्मत्कुलप्रसवाणांमा
तामहकुलप्रभवानांबांधवकुलप्रभवानांबंधुवर्गकुलप्रभवानांज्ञाताज्ञातगोत्रवर्मणांब्राह्मणां
क्षत्रियाणांवैश्यानांशूद्राणांम्लेच्छपुलिंदचंडालराक्षसादिपापयोनिगतानांद्वेष्यादिप्रीत्यादिद्वार
धनादिसंबंधेनास्मत्कुलपीडाकारिणांनागादीनांपित्राचादीनांदिव्यांतरिक्षभूमिस्थानांसात्विक
राजसतामसानांअत्यविष्णुरुद्रमयानांप्रेतानांप्रेतत्वनिवृत्तिपूर्वकोत्तमलोकप्राप्त्यर्थंत्रिपिंडीश्राद्धं
करिष्ये॰ सहस्रशीर्षेतिपुरुषसूक्तन्यासपूर्वकंषोडशोपचारैःश्रीविष्णुंसंपूजयेत्॰ सहस्रशीर्षे
त्यावाहनं॰ पुरुषएवे॰आसनं॰ एतावा॰ पाद्यं॰ त्रिपादूर्ध्वमर्घ्यं॰ तस्माद्वि॰ आचमनं॰ यत्पुरुषेतिस्नानं॰

तंयज्ञमितिवस्त्रं · तस्माद्यज्ञात्सर्व · यज्ञोपवीतं · तस्माद्य · ऋचः सामा · गंधं · तस्मात्श्वा · पुष्पं · यत्पुरुषं · धूपं · ब्राह्मणोस्यहोपं · चंद्रमा · नैवेद्यं · नाभ्याआ · सीद्लं · सप्तास्यासन् · दक्षिणां · यज्ञेनय · पुष्पांजलिं · नमोस्त्वनंतायेतिनमस्कारः · यानिकानिचदक्षिणां · अनादिनिधनोदेवः शंखचक्रगदाधरः · अक्षय्यः पुंडरीकाक्षःत्रे तमोक्षयहोभवेतिप्रार्थना · अनयापूजयामहाविष्णुः प्रीयतां · अपसव्यं सव्येनाधेतिश्लोकत्रयंमधुवा तेतितर्पयित्वासव्यंआधसामग्रींसंप्रोक्ष्यपात्रत्रयेतिलोदकंकुर्यात् · शन्नोदेवा तिप्रथमपात्रेयवोसी तियवान् · द्वितीयेतूष्णंतंडुलान् · तृतीयातिलोसीतितिलान् · गंधद्वारेतिगंधं · श्वेतरक्तपुष्पाणि · स हस्रशीर्षेति · सकृ १ ६ ननमोहोसकृ ८ ममाग्नेवर्चो · सकृ १ · तरत्समंदी · सकृ ४ हंसः शुचिषत् सकृ १ यत्रिं चेदंवरुण · सकृ १ शुचीवोहव्या · सकृ ६ अपवित्रः पवित्रोवा · समस्तसंपत् · अक्रोधनैः शौचपरैः · अप सव्यं · त्रिविधानांदिव्यंतरिक्षभूमिस्थानांसात्विकराजसतामसानांअज्ञातनामगोत्राणांप्रेतानांप्रेतत्वनिवृत्त्यर्थंत्रि पिंडीश्राद्धमेकोद्दिष्टविधिनाकरिष्ये · स्थानानिदत्वा · दिविस्थानांसात्विकविष्णुमयानांअज्ञातनामगोत्रा णांप्रेतानांस्थानेक्षणंदत्वाभ · अंतरिक्षस्थानांराजसानांब्रह्ममयानांअज्ञातनामगो · प्रेतानांस्थानेक्ष · कर्तव्यः · भूमिष्ठानांतामसानांरुद्रमयानामज्ञातनामगो · प्रेतानांस्थानेक्ष · कर्तव्यः · ततः पाद्यादिसर्वं अनेनक्रमेणकृत्वा · वस्त्रंउत्तानिकृत्वागंधादीनि · अज्ञातनामगोत्राः प्रेताः स्वागतं · दिविस्थाः भुर्भुवःस्वः पाद्यं · एवंराजसतामसयोः · सव्येनाचम्य · अपसव्यं · दिव्यंतरिक्षभूमिस्थाः प्रेताः समाध्वं · ॐ समास्महे · अ त्रोपविशंतुभवंतः उपविशामः सव्यंपुण्यतिथौउपक्रांतंत्रिपिंडीश्राद्धंकर्मकरिष्ये · अपसव्यं · अपहता · अज्ञा तनामगोत्रेभ्यः प्रेतेभ्यः इदंवः सव्यपात्रंउशन्तः । अपसव्यंआपोदत्वादिविस्थानामज्ञातनामगोत्राणांसात्वि क · प्रेतानां भुर्भुवःस्वः इदमासनं । एवमंतरिक्षभूमिस्थानां अज्ञातनामगोत्रसात्विकप्रेतसवाः क्रियतां · ओंत था · एवंराजसतामसयोः · यादिव्याआपः सर्वपात्राणांन्युब्जीकरणंनास्ति · प्राचीनावीतिआपोदत्वागंधा

त्रिपिंडी २

छादनांतोपचारादेयाः उपवीतिसात्विकराजसतामसेभ्यः गंधाद्याछादनांताउपचाराः उपतिष्ठंतां आदौमधु त्रययुतंपिंडत्रयं कृत्वा पश्चात्यानासादनं देशकालौस्मृत्वाविधानतः संतत्यादिप्रतिबंधनिरत्यर्थंत्रिपिंडी श्राद्धांगभूतंपिंडदानादिकरिष्ये दक्षिणामुखः सव्यंजान्वाच्यअपसव्यं अपहतेतिदेवाद्युद्धरव्यकुशानास्तार्य पित्रवंशोमृतायेच ज्ञाताज्ञाताकुलेमम तिलोदकंमयादत्तमक्षय्यमुपतिष्ठतां इतिपिंडोपरितिलोदकंदत्वातत्रोयवपिंडंस्पृष्ट्वा श्यामध्रुवातितत्संजपेत् पिंडमादाय पित्रवंशोमृतायेत्यक्षय्यमुपतिष्ठतां श्लोकत्रयंपठित्वा इमंयवमयंपिंडंमधुरत्रयसंयुतं ददामितस्मैप्रेतायययंपीडांकुरुतेमम येकेचित्प्रेतरूपेणवर्त्ततेपितरोमम यवपिंडप्रदानेनतृप्तिंगच्छंतुतेश्वतो येकेचिद्विरिक्तेतिप्रेताः सात्विकरूपिणः सकृत्पिंडप्रदानेनतृप्तिंगच्छंतुनेहयां योमेप्रजांनाशयतिजीवन्स्थतिवास्वयं तस्यप्रेतस्यदत्तोयंपिंडस्योपतिष्ठतु येद्विरिक्ताः सात्विकाअज्ञातनामगोत्राः प्रेताः विष्णुमयः एषयवमयः पिंडः अक्षय्यमुपतिष्ठतु इतियवपिंडंदत्वातत्राश्रमतोरेखांकुर्यात् पित्रवंशोत्यादिपूर्ववत् तिलोदकंदत्वातत्रोव्रीहिमयं

२

पिंडंस्पृष्ट्वाश्रमध्रुवातितत्संजप्त्वापिंडमादायपित्रवंशोतिश्लोकत्रयंपूर्ववदुक्त्वा इमंव्रीहिमयंपिंडंमधुरत्रयसंयुतं तन्मुक्तयेददास्यामिपिंडंतेयःकुरुतेमम येकेचिद्वायुरूपेणवर्त्ततेपितरोमम तंडुलैःपिंडदानेनव्रजंतुतृप्तिमुत्तमां अंतरिक्षेचयेकेचिद्विज्ञासायुरूपिणः व्रीहिपिंडप्रदानेनतेतृप्यंतुक्षुधान्विताः अंतरिक्षस्थाः अज्ञातनामगोत्राः प्रेताव्रह्ममयः एषव्रीहिमयपिंडः अक्षय्यमुपतिष्ठतु इतिव्रीहिपिंडंदत्वा तत्राश्रमतोरेखां कुर्यात्रि कुशास्तरणंपित्रवंशोतिपूर्ववत् पठित्वा इमंतिलमयंपिंडंमधुसर्पिःसमन्वितं तेभ्योददामियेपिंडंमकुलेकुर्वंतिसदा येकेचित्तामसाःप्रेताः भूमौतिष्ठंतिसर्वदा तिलपिंडप्रदानेनगतिंगच्छंतुतेऽक्षयां तमोरूपाश्चयेकेचिद्दत्तेनेहपितरोमम पिण्याकपिंडदानेनतेतृप्यंतुक्षुधार्दिताः भूमिस्थाःनामसाअज्ञातनामगोत्राःप्रेतारुद्रमयएषतिलपिंडः अक्षय्यमुपतिष्ठतुइतिपिंडंदत्वा अन्नपितरोमादयध्वं अभ्यंजनांजनं दिविस्थाः सात्विकाअज्ञातनामगोत्राअंजनाभ्यंजनेवासः कुलाभिरक्ष्यर्थंसव्येनपकोदृष्टत्वयूजनंकृत्वा सर्वोपचारसमर्पणं उपतिष्ठतामितिपठनीयं अपसव्यं नमोवःपितरइत्युपस्थाय कृत्वात्रेगंधोदकपुष्पाणिप्रक्षिप्यतस्मिन्ना

कुलिंगफलानिस्थापयित्वाउपवीतीदक्षिणस्थाःप्रेताःएषोर्घउपतिष्ठतांइतिपवपिंडोपर्यर्घंदद्यात्. पुनःबृहत्याचेजंबीरफलानि गंधोदकपुष्पाणिनिक्षिप्य. अंतरिक्षस्थाःप्रेताएषोर्घउपतिष्ठतामितिनंडुलपिंडोपरिदत्वा पुनःबृहत्याचेरवर्जूरफलानि३स्थापयित्वाभूमिस्थाःप्रेताःखर्जूरफलसहितएषोर्घउपतिष्ठतां एवमर्घ्यंदत्वापुरुषसूक्तेनतर्पणंकुर्याद्व. सव्यं ताम्रपात्रेजलमिश्रेदुग्धंचंदनंसर्वौषधीःप्रक्षिप्यपिंडानांसमीपेशालग्रामंसंस्थाप्यद्वारवेनसगंतेविष्णुतर्पयामीति त्रिः३ तत्रक्रमः सहस्रशीर्षापुरुषः१ पुरुषएवे०२ एतावा०३ त्रिपादूर्ध्वे०४ तस्माद्विराळ०५ यत्पुरुषेण६ तंय ज्ञं.७ तस्माद्य०८ तस्माद्यज्ञात्सर्वहु०९ तस्माद्श्वा१० यत्पुरुषं११ ब्राह्मणो०१२ चंद्रमाम१३ नाभ्याआसीद्१४ सप्तास्या०१५ यज्ञेनयज्ञ०१६ पौराणमंत्रैःप्रार्थयेत्. अनादिनिधनोदेवः शंखचक्रगदाधर० अक्षय्यःपुंडरीकाक्षः प्रेतमोक्षप्रदोभव१ अनंतपुण्यसंकाशांपीतवाससमच्युतं. येनमस्यंतिगोविंदंनतेयांतिविधातेभयं२ कृष्णकृष्णकृपालो त्वमगतीनांगतिर्भव. संसारार्णवमग्नानांप्रसीदपुरुषोत्तम३ नारायणसुरश्रेष्ठलक्ष्मीकांतवरप्रद. अनेनतर्पणेन त्वंप्रेतमोक्षप्रदोभव४ ततोपसव्यंनत्वातिलान्प्रक्षिप्यपिंडानांसमीपेतर्पयेत्. यःकश्चिद्धनलाभेनमृत्युंप्राप्तोन राधमः. समेप्रेतःस्मरंवद्यात्तस्मैदुग्धतिलोदकं. धनलोभमृतायेचसर्पयोनिंव्यवस्थिताः. तेमेप्रेताःस्मरंवद्युः तेभ्योदुग्धतिलोदकं. येकेचित्प्रेतरूपेणवर्तंतेपितरोमम. तेमेप्रेताः० येकेचित्प्रेतरूपेणस्थानाःपरिपंडिताः. तेम०

येप्रेतायेमहाप्रेताप्रेतपुर्योचसंस्थिताः॥ तेमेप्रेता० येचवोनुगताःप्रेतामरुल्लोकनिवासिनः॥ तेमे० एवंतर्पणंकृत्वासव्ये नपिंडान्नमस्कृत्य अस्मद्गोत्रंवर्धतांमितियजमानःस्वस्तिवर्धतामितिब्राह्मणाब्रूयुः॥ युष्मदनुज्ञयापिंडोद्धरणंकरि ष्ये॥ पिंडांश्चालयित्वापिंडान्क्षणपयेत्॥ यस्यस्मृत्या अनेनत्रिपिंडश्राद्धाख्यंपिंडदानेनसात्विकराजसतामसप्रेतस्वरू पीजनार्दनवासुदेवःप्रीयतां॥ सात्विकराजसतामसप्रेतस्योन्नमलोकाप्त्यर्थंशालग्रामशिलादानंकरिष्ये॥ शा लग्रामशिलापुण्याभुक्तिमुक्तिप्रदायिनी॥ शालग्रामप्रदानेनममसंतुमनोरथाः॥१ चक्रांकितसमायुक्ताशालग्रा मशिलाशुभा॥ दानेनैवभवेन्नस्यउभयोर्वांछितंफलं॥ युष्मदनुज्ञयापात्रासादनंकरिष्ये॥ ओदनेनपाणौप्रेसकहोमंकृत्वा पात्राभिघारंकृत्वा मध्येनंमधुपायसान्नंकसरान्नादिपरिविष्यकुतरोषंब्राह्मणपात्रेदत्वागायत्र्यासुस्यअपसव्यंपृथि वीतेपात्रमित्यादिदक्षिणेभ्यःसात्विकविष्णुमयप्रेतेभ्यइदंमधुपायसान्नंयथोपस्कारसहितंअमुकक्षेत्रेअमुकतीर्थेदत्तम क्षय्यमस्तु॥ एवंराजसतामसयोः॥ येचेहपितरो॥ सव्यं. ब्रह्मार्पणं. अपसव्यं॥ एकोविष्णुः॥ ईशानाविष्णुः ब्राह्मणाबलिदा नवर्जंभुंजीयुः॥ तृप्तिप्रश्नांतेउच्छिष्टपिंडदानंविकिरदानंचकृत्वासव्येनमुखाचमनंअपसव्ये शिवाआपःसंतुरूपोसिन मित्यादि॥ भोजनपात्रंचालयित्वादिव्यंनरसिंहमितिस्वस्तीतिब्रूयात्॥ ततःषष्ठ्यतमुच्चार्ययद्नंत्रिपिंडेश्राद्धीयमन्न

मुदकादितदक्षय्यमस्तु॥ एवंराजसतामसयोः॥ भोजनोपविष्टेभ्योब्राह्मणेभ्यः आधसाद्गुण्यार्थंदिविश्वेभ्योविष्णुमयप्रेतेभ्य
इदंवस्त्रंदक्षिणा॥ पांतु॥ वासोहिसर्वदेवत्यंसर्वेषामुपकारकं॥ वस्त्रप्रदानात्सततंकुलंमेस्यात्सुसंवृतं॥ अंतरिक्षस्थब्रह्ममये
भ्यःकमंडलुर्दक्षिणाः पांतु॥ परापवादपैशुन्यमभक्ष्यस्यचभक्षणात्॥ तत्रोत्थितंचयत्पापंतान्मेयात्राहिनश्यतु॥ नामस
रुद्रमयप्रेतेभ्युपानहौदक्षिणा॥ पांतु॥ उपानहौप्रयच्छामिकंटकादिनिवारणे॥ परित्राणायतेविप्रगृह्णाणत्वंसुरक्षमच॥
स्वधांवाचयिष्ये॥ तद्विष्णोः परमंपदंऋ॰ २ अयोध्यामथुरामा॰ पिंडस्थानेशांति॰ स्वस्थानेवासः वाजेवाजेऋ॰ आमावाजस्यऋ॰
दातारोनोभिवर्धतां॰ ब्राह्मणेराशिर्वादोदेयः॥ यजमानः॥ अद्यमेसफलंजन्म॰ देशकालपात्रकभक्तिविहीनंमन्त्र
याकृतंसात्विकराजसतामसोद्देशेनामुकतीर्थेत्रिपिंडीश्राद्धंतत्सर्वंब्राह्मणवचनाद्विष्णोः प्रसादात्सर्वंपरिपूर्णमस्तु॥
प्रार्थनादिव्यंनारिक्षंभूविष्ठासात्विकाराजसास्तथा॥ प्रेतावैतामसायेन्येशांतिंयच्छंतुतर्पिताः॥ मस्यस्मृत्या॰ अत्रश्लोकागत
र्वणंनास्ति॥ साहिरण्यंतिलपात्रंब्राह्मणायदद्यात्॥ तिलाःकृष्णाःपवित्राश्चतिलाःपापहराःस्मृताः॥ शुक्लावायदिवाकृष्णाऋषि
गोत्रसमुद्भवाः॥ यानिकानिचपापानिब्रह्महत्यासमानिच॥ तिलपात्रप्रदानेननानिनश्यंतुमेसदा॥ महर्षिगोत्रसंभूताःकश्यपस्य
तिलाःस्मृताः॥ तस्मादेषांप्रदानेनममपापंव्यपोहतु॥ ततः सचेलस्नानंअभिषेकः भूयसीदक्षिणा॥ इतिदाल्भ्यस्मृक्तत्रि
पिंडश्राद्धप्रयोगः॥ सामग्री

पवित्रांगुलीकुशं
तिलकुशं
सर्वकुशान्
पवित्रौ
तिलान्
प्रेतकुशौ
कुशयुतौ
कुशयुतौ
कुशयुतौ
पिंडेषु
तिलयुतं
तिलयुतं
दर्भान्
दर्भान्
दर्भान्